

Lokaal Scenario Atelier
Deelregio IJmond/ Zuid-Kennemerland
Bloemendaal

Datum: 6 februari 2020

Locatie: Gemeentehuis Bloemendaal

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in Bloemendaal, 6 februari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Bloemendaal als onderdeel van de deelregio IJmond Zuid-Kennemerland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) maximale energieopbrengst, (2) kostenefficiënt, (3) nieuw energielandschap

De scenario's zijn gemaakt door de gemeenten, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

Er hebben 19 mensen deelgenomen aan dit atelier, deze groep bestond uit bewoners (circa 1/3), 4 raadsleden, natuurbelangenorganisaties (PWN), duurzaamheidsinitiatieven/ energiecoöperaties.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 29 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Zuid worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
Scenario banner:	7

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio IJmond/Zuid-Kennemerland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Maximale energieopbrengst, (2) Kostenefficiënt en (3) Nieuw energielandschap.

Het scenario **Maximale energieopbrengst** richt zich op de maximale opwekking van duurzame energie en het besparen van CO₂. De belangrijkste uitgangspunten:

- Maatschappelijke opgaven zijn ondergeschikt aan de opwekking van duurzame energie en het besparen van CO₂.
- Op geschikte plekken is ingezet op grootschalige opwekking door zowel wind als zon en op restplekken wordt extra CO₂ vastgelegd door het aanplanten van groen.
- De afhankelijkheid van de import van energie is geminimaliseerd door de grote hoeveelheid opgewekte energie.

Het scenario **Kostenefficiënt** richt zich op afwegingen die het meest kostenefficiënt zijn. Het gaat hier om de integrale kosten van alle stakeholders. De belangrijkste uitgangspunten:

- Er ligt een grote nadruk op de kosten van het netwerk, waardoor opwekking en gebruik dichtbij elkaar liggen.
- De voorkeur gaat uit naar gebieden waar infrastructuur aanwezig is, of waar capaciteit is.
- Beleidsbeperkingen zijn leidend, zodat de procedures makkelijker kunnen verlopen en er geen aanpassingen aan de turbines of zonnevelden gedaan hoeven te worden.

Het scenario **Nieuw energielandschap** gaat uit van een nieuwe kijk op het huidige landschap. De regio is trots op zijn energieopwekking en besparing. De belangrijkste uitgangspunten:

- Men heeft opwekking een prominente plek gegeven in het dagelijks leven en op plekken waardoor de structuur van het landschap versterkt wordt.
- Door de plaatsing van turbines worden oude landschappelijke waarden benadrukt. Zonnevelden worden in stroken georganiseerd waardoor de structuur van het landschap intact blijft.
- De energietransitie zoekt koppeling met andere opgaves, zoals van biodiversiteit en water.
- Er is een nieuw soort economie ontstaan die draait om groene energie.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio:

- De bollengrond omzetten naar zonneweides.
- Het circuit van Zandvoort duurzaam maken. Niet alleen de energieopwekking, maar ook duurzaamheid vooropzetten in het realiseren van de gebouwen (de kleedkamers, horeca, tribunes etc.)

Ruimtelijke afwegingen:

- Vermijd versnippering: het is beter om functies te centreren, zoals veel windturbines bij elkaar. Zo wordt ook de natuur bij elkaar gehouden.
- Houd rekening met natuurwaarden (Natura 2000). Dat is onvervangbaar.

Techniek en innovatie:

Alternatieven:

- Kernenergie.

Aanvullingen:

- Opslag van elektriciteit in accu's van auto's.
- Waterstof: de ontwikkelingen gaan heel snel, maar niet in Den Haag.
- Hybride warmtepomp i.c.m. waterstof.
- Houtvergassing.

Divers:

- Omgevingsmanagement is noodzakelijk om mensen goed te betrekken.
- We moeten onze verantwoordelijkheid nemen: hier opwekken wat we gebruiken.

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Het scenario '*Kostenefficiënt*' springt eruit. Dit scenario heeft bouwstenen met alleen maar groene stickers. Het gevoel bij de aanwezigen heerst dat het in Bloemendaal zelf lastig is om ruimte te vinden en dat het ergens anders wellicht beter kan. Want wat leveren andere delen van het land op? Maar: willen we in Bloemendaal als rijkste gemeente de invulling/oplossing dan verschuiven naar andere plekken? Een andere deelnemer antwoordt: in gebieden met meer ruimte is het misschien makkelijker om windturbines te plaatsen, dat zou dan verrekend kunnen worden.

Er wordt ook opgemerkt dat het een 'mooi scenario' is, maar te weinig oplevert. Omdat Nederland klein en dichtbevolkt is, zullen we misschien toch moeten importeren uit het buitenland. Hierbij wordt ook genoemd dat het hier gaat om Provincie/Rijksvragen. Deelnemers delen dat ze de opgave een maatje te groot vinden om op te lossen op deze schaal (*NB: Daarom is het proces ook opgedeeld in deelregio's en regio's*).

Een deelnemer deelt nog een andere benadering: transitievragen veranderen van dag op dag. Dus het is niet verstandig nu vast te pinnen op de oplossingen en mogelijkheden die nu spelen. Daarom is het niet slim te bestemmen met één soort energieopwekking, want hierover kunnen we spijt krijgen in de toekomst. Het scenario '*Kostenefficiënt*' is dan het instapmodel: begin dus met deze bouwstenen, dat is het laaghangend fruit en heeft daarom ook de minste weerstand. Daarna kunnen we weer verder kijken.

Een groep was verdeeld bij de keuze van de blauwe sticker. Ze plakten een halve sticker werd bij '*Kostenefficiënt*' en bij '*Nieuwe energielandschappen*'. De beredenering is als volgt: '*Kostenefficiënt*' wekt gewoonweg niet genoeg op. Er moet meer worden gedaan en er moeten meer creatieve ideeën komen. Laten we ervoor zorgen dat we over 200 jaar trots terugkijken naar wat we bereikt hebben. Dat betekent niet zomaar overal wat neerzetten, maar dat we de tijd nemen om het landschap te ontwerpen (het is een ontwerpogave) en beginnen met kostenefficiënte maatregelen.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken** is volgens alle deelnemers een 'no-brainer'. Alleen is de constructie van veel daken op dit moment niet goed genoeg. Hiervoor is volgens de aanwezigen wetgeving nodig, maar dan is de vraag wie de hogere kosten gaat betalen. De aanwezigen zijn het erover eens dat voor nieuwe gebouwen in het bouwbesluit moet worden opgenomen dat deze alleen nog maar gerealiseerd mogen worden met zonnepanelen.
- **Zon op parkeerplaatsen** krijgt veel steun (en wordt inmiddels gerealiseerd bij de boulevard van Bloemendaal aan Zee). Andere kansen zijn de parkeerplaatsen bij ziekenhuizen. Er worden wel enkele nuances aangebracht:
 - In stedelijk gebied moeten we dit vooral doen. Bij bijvoorbeeld een beginplaats voor een wandeling in het landschap liever niet. De parkeerplaats bij Parnassia is bijvoorbeeld minder geschikt dan langs de Zeeweg.
 - Denk bij parkeerplaatsen ook aan ontharden. Niet alleen verharderen met panelen maar dus ook ontharden voor waterafvoer en klimaatadaptatie. 'Halfharde' parkeerplaatsen

hebben natuurwaarde (vogels en insecten in het gras), in combinatie met zonnepanelen kan dat een meerwaarde opleveren.

- Maar denk ook aan minder auto's, dus minder nieuwe parkeerplekken in de toekomst, bijvoorbeeld door deelmobiliteit.
- **Zon op geluidsschermen** wordt ook gezien als een logische bouwsteen. Het scherm staat er immers al. En waar nieuwe schermen komen, is het win/win. Bekabeling kan hier ook eenvoudig. Er wordt nog wel opgemerkt dat er weinig (geen) snelwegen zijn in Bloemendaal.
- **Wind langs snelwegen** is volgens de aanwezigen ook geschikt, maar niet door weidevogelgebied. Hierop ontstaat een korte discussie over het effect van wind op vogels door botsingen en dat er technieken zijn om windturbines te stoppen als er een zwerm vogels aan komt. De groep die de opmerking heeft geplaatst bedoelt echter dat het areaal voor de vogels kleiner wordt door de plaatsing van windmolens.
- **Wind langs Noordzeekanaal** wordt ook als mogelijkheid gezien, maar deelnemers plaatsen er wel een opmerking bij: pas op bij bewoonde gebieden (IJmuiden). Hiervoor geldt sowieso altijd een minimale afstand voor veiligheid en milieu.
- Een groepje plakte een groene sticker bij **zon op gereserveerde gebieden** en stelt de vraag of anderen dat niet als geschikte locatie zien. Het bezwaar van de anderen is dat deze zonnepanelen moeten geplaatst en later weer weggehaald worden. De opbrengsten en kosten zijn dan niet in verhouding, het is daarom belangrijk de netto contante waarde te bepalen.

Over gemixte bouwstenen:

- Deze zijn er niet.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zon op waterwingebied** is voor iedereen een 'no go'. Dit gebied wordt gezien als natuur en plek voor ontspanning.
- Dat geldt ook voor **zon in veenlandschappen, zon rondom natuur, zon in de jonge duinen, en zon langs strandwallen**.
 - Heeft dit te maken met de eigen beleving of met zorgen voor flora en fauna? De groep geeft aan dat het vooral gaat om de eigen beleving en het visuele aspect. Er is geen ruimte in Bloemendaal voor grootschalige opwek, de gemeente is 'meteen vol'. De open ruimtes in de duinen zouden ook behouden moeten blijven. Bij een goede inpassing in het landschap is de vraag of het dan nog grootschalig is.
 - Een deelnemer plaatst een kanttekening: is het visuele aspect van zonnevelden echt zo groot? De techniek gaat verder en dat is het visuele effect in de toekomst misschien minder, doordat ze kleiner worden (efficiënter) en meer doorzichtig.
- Bovengenoemde bezwaren gelden ook **voor wind in het duingebied**. Dat zou een aantasting zijn van het landschapsperspectief. In IJmond wordt windturbines als minder storend gezien:

- In de duinen voel je nu de leegte. Als je in de duinen windturbines zou plaatsen, werkt dat verstorend.
- In grote landschappen kunnen **zonneweides** in het midden worden aangelegd. Liefst verzonken zodat je de zonneweide niet ziet.
- Anderzijds wordt toegevoegd: oude molens waren het toonbeeld van Nederland en willen we nu behouden. Wie weet geldt dat later ook voor windturbines.

Overige opmerkingen m.b.t. bouwstenen:

- Een nieuwe bouwsteen die wordt toegevoegd is **Onze molen**, waarbij de opbrengst voor bewoners is. Een eigen, gezamenlijke windmolen in of bij een woongebied in de stad of dorp. Deze molen zou makkelijker kunnen rekenen op maatschappelijk draagvlak. Een kanttekening wordt wel geplaatst: de vraag is of iedereen genoeg financiële draagkracht heeft om in te kunnen stappen en of er genoeg enthousiasme is. Er zijn ook gebiedsfondsen, waarbij een deel van de opbrengst naar een breed geaccepteerd doel gaat.
- Bij **zon langs spoorwegen** wordt de opmerking geplaatst dat slijpsel neervalt op zonnepanelen waardoor het rendement afneemt en ze vaak schoongemaakt moeten worden. Dit geldt ook voor uitstoot bij **zon langs snelwegen**.
- **Windturbine op het circuit** heeft geen sticker ontvangen, maar wordt door een deelnemer wel genoemd als lokale kans, mits deze weer wordt verwijderd als de Formule 1 naar Assen gaat.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Maximale energieopbrengst				
Bouwsteen	# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon				
Zon op grote daken	2			
Zon op waterwingebied		2		
Zon op gevel	1			
Zon op parkeerplaatsen	1			
Zon op agrarische grond:	Rondom recreatie		X	
	Langs infrastructuur		X	
	Langs spoorwegen		X	
	Rondom natuur		3	
	Langs bedrijfsterrein	1		
	Reserveringsgebieden	1		
Tuinbouwgebieden			X	
Zon op stortplaatsen	1			
Zon op spoorwegberm			X	
Zon boven snelweg			X	
Zon op geluidsschermen NZ/OW	2			
Wind				
	Langs snelwegen	2		
	Langs spoorwegen		X	

Wind op agrarische grond:	Langs het Noordzeekanaal	3		
	Als icoon op het circuit			X
	Langs bedrijfsterrein	1		
Wind in duingebied			2	

SCENARIO 2: Kostenefficiënt					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op grote daken		2			
Zon op parkeerplaatsen		2			
Zon op spoorbermen				X	
Zon op agrarische grond:	Langs bedrijfsterrein			X	
	Binnen 3km MS-netwerk	1			
Zon op stortplaatsen				X	
Wind					
Windturbines: op en rondom industrie		1			

SCENARIO 3: Nieuw energielandschap					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op grote daken		1			
Zon op agrarische grond:	Strandwallen		2		
	Veenlandschap		2		
	Rondom recreatie		1		
	Op stelling van Amsterdam		1		
	Jong duinlandschap		3		
Tuinbouwgebieden				X	
Zon op gevel				X	
Zon op waterwingebied			1		
Zon boven snelweg		1			
Zon op dijken				X	
Wind					
Zoekgebied wind:	Langs stadsranden			X	
	Langs kanalen			X	
	Langs oude oer ij-dijken		1		